

Kommunledningskontoret

Dnr KS 2020/198

Till Kommunstyrelsens
arbetsutskott

Översyn av bibliotekets placering i Vaggeryd

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår kommunstyrelsens arbetsutskott att initiera utredning flytt av folkbiblioteket till centrumnära lokaler med inriktning att lokaler skall hyras av externa fastighetsägare.

Sammanfattning av ärendet

Bakgrund

Kommunbiblioteket i Vaggeryds tätort har samlokaliseras med kommunens gymnasieskola sedan Fenix Kunskapscentrum byggdes 1996. Placeringen är i mitten av det hus som idag benämns som Fenix 1 och var tänkt som den centrala punkten i elevernas lärande. De tre planen som finns i mitten av huset användes till såväl böcker, lärmiljöer, kontorsytor och förråd. Det övre planet, infoteket, var utrustat med stationära datorer där eleverna med hjälp av böcker från biblioteket jobbade med olika projekt enligt den pedagogik som Fenix byggdes utifrån, problembaserad inläring. Fenix var som gymnasieskola mycket tidigt ute med en hög datortäthet och kombinationen med böckerna gjorde att biblioteket hade en synnerligen central roll i lärandet. De olika programmen har under åren också köpt in särskild litteratur till biblioteket som behövs i de olika kurserna och dessa har bokförts som gymnasiebibliotekets. Ganska tidigt har alltså en uppdelning i gymnasiebibliotek och folkbibliotek ägt rum.

Med tiden som digitaliseringen i samhället utvecklats har också lärandet på Fenix förändrats. Idag har alla elever en egen bärbar dator och internet med dess olika kunskapskällor har utvecklats enormt. En särskild gymnasiebibliotekarie anställdes på 50% för ett antal år sedan vilket tillsammans med särskild litteratur för de olika kurserna är det som idag utgör gymnasiebibliotek. Det är endast skönlitteratur som gymnasiet delar med folkbiblioteket idag. Infoteket används idag till gymnasiebibliotek där eleverna kan ta med sig sina datorer och studera. De har tillgång till gymnasiebibliotekarien som har ett eget arbetsrum i folkbiblioteket. I infoteket finns också några mindre klassrum, av utrymmesskal används ett par av dessa till arbetsrum för personalen. Steget att helt och hållet särskilja folkbiblioteket från gymnasiebiblioteket är inte särskilt stort och kan göras inom BUN:s budgetmedel.

Med åren har också folkbibliotekets roll förändrats, både genom digitalisering men framförallt genom bibliotekslagen och ett både vidgat och tydligare uppdrag gentemot prioriterade grupper. Folkbiblioteket har förutom tillhandahållande av information idag också en roll som mötesplats, arena för skapande och kulturupplevelser, läsfrämjande och integration. Digital hjälp som att använda Bank-Id, installera appar, fylla i blanketter på nätet och hantera digital utrustning efterfrågas ofta av bibliotekets besökare. Besökare stannar längre i biblioteket än

förr då man bara kom dit, lånade böcker och gick hem igen.

Folkbiblioteket ska vara både tillgängligt och tryggt för besökarna. Folkbibliotekets betydelse för lokalsamhället, centrumutveckling och det livslånga lärandet är något som uppmärksammas i bland annat Bjarne Stenqvists rapport ”Det utmaningsdrivna biblioteket” om biblioteken i GGVV. Sammantaget ger ett mer centrumnära bibliotek en ökad service och tillgänglighet för allmänheten och bättre förutsättningar för folkbiblioteket att fullgöra sitt uppdrag gentemot medborgaren och prioriterade grupper, men också föreningar som kan använda lokalen under meröppettid både för möten och utställningsverksamhet. Önskan om ett mer centrumnära bibliotek framkommer också i de nyligen genomförda medborgardialogerna i Vaggeryd. ”Bibblan framme” med tidningsläsning förmiddagstid i samverkan med UC i gamla PostNords lokaler har snabbt blivit populärt och en utökning av efterfrågas av besökarna som till största del är äldre som bor centralt.

Utifrån att det som från början var ett gemensamt folk- och gymnasiebibliotek idag är mer uppdelat gör att en flytt av folkbiblioteket inte är någon svår sak att genomföra. Den yta som frigörs på Fenix 1 behövs till gymnasieskolan i synnerhet i skenet av att Fenix 2 inte kommer att kunna nyttjas under några år. Fenix gymnasium är starkt konkurrensutsatt och behovet av att ha en så attraktiv gymnasieskola som möjligt blir än viktigare. Det är viktigt att kunna erbjuda ett brett utbud av program och samtidigt kunna genomföra dessa på ett kvalitativt sätt. För att nå såväl effektivitet som kvalitet är kommunens mål att 60% av eleverna ska kunna och vilja gå på ett gymnasieprogram som erbjuds i kommunen. Förvaltningens beräkning visar att ca 20 elever fattas för att nå detta mål vilket motsvarar ca 2 000 tkr per år i ökade kostnader. Att göra Fenix gymnasium så attraktivt som möjligt är därför angeläget för hela kommunen och att flytta folkbiblioteket erbjuder en möjlighet till ökad attraktivitet.

Eleverna på Fenix har i sina klassråd fått diskutera vad som skulle öka attraktiviteten på Fenix utifrån temat ”mitt bästa Fenix”. En gemensam sak som lyfts fram är en gemensam social mötesplats på skolan för ungdomar. I en gymnasieskola är det sociala livet viktigt och det saknas idag en central plats för elevsamarvaro på Fenix. Den yta som var tänkt som elevsocial yta, spanska gatan, fungerar inte då den upplevs som kall och opersonlig av eleverna. Fenix har försökt att skapa ytor i de olika flyglarna men detta har lett till att skolan blivit uppdelad och förstärkt upplevelsen att skolan är mindre än vad den egentligen är. Flytten av folkbiblioteket skulle göra det möjligt för Fenix gymnasium att skapa en centralt placerad mötesplats för alla elever på skolan där biblioteket är idag. Genom att ha skolans caféverksamhet i ytan tillsammans med en mindre scen kan lokalen nyttjas för kulturevenemang såväl dag- som kvällstid och skapa ett mervärde för samhället i stort.

Gymnasiebiblioteket utvecklas vidare i infoteket. För att få ett fullt fungerande gymnasiebibliotek behöver vi köpa in främst skönlitterära böcker, hyllor, utlåningsdisk samt inredning såsom bord, stolar och fätöljer. Gymnasiebibliotekariens tjänst behöver utökas till en heltid. Detta bedömer barn och utbildningsförvaltningen att man har utrymme för inom befintlig budget. Då folkbibliotekets arbetsrum blir tillgängliga kan gymnasiets personal

Dnr KS 2020/198

flyttas från de större rummen i infoteket och därmed frigörs rummen i infoteket som kan användas till undervisning. Ett tillskott som gör att man kan lämna ytorna på Skänkelund.

Sammanfattningsvis så välkomnas en flytt av folkbiblioteket till ett mer centrumnära läge av både kultur och fritidsförvaltningen och barn och utbildningsförvaltningen. Båda förvaltningar ser att detta bör ske i närtid. Framförallt då Fenix pressas av lokalbrist och minskad attraktivitet kopplat till att Fenix 2 inte kan nyttjas.

Lösningar

Ett mer centrumnära bibliotek kan fås genom att kommunen bygger ett nytt bibliotek. Detta är en lösning som inte ses som realistisk i närtid. Detta då kommunen saknar såväl centrumnära tomt som investeringsmedel.

Förvaltningen har undersökt intresset hos andra fastighetsägare med lokaler i centrum för att få en uppfattning av kostnadsbild och olika möjligheter att hyra lokaler. De fastighetsägare vi kontaktat är de som har minst 500 kvm att tillgå i centrum. Den ena av möjliga fastighetsägare är VSBO som meddelat att man inte har den storleken på ytor att tillgå i centrum. Den andra fastighetsägaren, PHL fastigheter, har två lokaler tillgängliga, Skänkelund och f.d. COOP, vilka båda är möjliga att utreda vidare som potentiella lokaler för folkbiblioteket.

Skänkelund: Består av två våningsplan om ca 500 kvm/plan + källarutrymmen om ca 150 kvm. BUN hyr idag totalt 800 kvm som ersättningslokal för Fenix 2, 500 kvm är på våning 2 där SFI för tillfället har sin undervisning och 300 kvm är på våning 1 där Gymnasiet har undervisning i entreprenörskap 1–2 dagar/vecka. Kommunen hyr även den andra delen av våning 1 till AME, ca 200 kvm. Redan idag hyrs alltså lokalerna av kommunen fast på kort tid. Bashyran för lokalerna uppgår till 1100 kr/kvm (beroende på avtalstid) och därefter tar man ut en hyreshöjning utifrån de investeringar som PHL behöver göra i fastigheten för att anpassa dem till bibliotek. Entrén behöver bli mer tillgänglig och öppna ytor behöver skapas i den del där besökarna visats. En kontroll av golvet bärighet behöver göras för att säkerställa att de krav som finns för biblioteksverksamhet uppfylls. Kontor, personalutrymmen, IT-infrastruktur finns liksom toaletter. Skänkelund har fördelen att kommunen redan hyr lokaler i fastigheten. Att etablera biblioteket på Skänkelund skulle kunna ge större möjligheter att utveckla torget vid Skänkelund. Fastighetsägaren aviserar eventuell utveckling av den här fastigheten till att omfatta hyreslägenheter. Vid en sådan åtgärd skulle biblioteket behöva evakueras.

Coop: Består av en enda stor öppen yta om 1100 kvm. COOP är placerad granne med ICA och mer i centrum är inte möjligt att komma. Den öppna ytan ger stora möjligheter att med små medel anpassa lokalerna. Här finns också möjlighet att bygga in en café del och annan service som skapar mervärde för medborgaren, exempelvis möjlighet för föreningar eller det lokala näringslivet att nyttja del av lokalerna. Läget, fönstren och lokalens utformning skapar en trygghet för meröppetbesökare. Närheten till Öppna ungdomsverksamheten, Ungdomsmottagning och Fältare gör det lätt att samverka. Lokala konstnärer kan ha

utställningar. Lokalen är anpassad för offentlig verksamhet, golv som klarar tyngd av hyllor på liten yta. I dessa lokaler kan även den öppna ungdomsverksamheten flytta in när nuvarande kontrakt löper ut för den verksamheten 2028. Bashyran för lokalerna uppgår till ca 1500 kr/kvm (beroende på avtalstid) och därefter tar man ut en hyreshöjning utifrån de investeringar som PHL behöver göra i fastigheten för att anpassa dem till bibliotek.

Kostnadsbild

För närvarande har biblioteket i Fenix en internhyra om 532 tkr/år. Fördelat på 358 000 kr internhyra och 174 000 kr kapitalkostnad. Totalt omfattar biblioteket cirka 730 kvm i två våningsplan, vilket ger en kostnad per kvm på cirka 730 kr.

För de potentiellt nya lokalerna beror den årliga hyran på avtalstid, investeringar PHL behöver göra i fastigheten, samt hur stor yta som hyrs, vilket gör att en exakt kostnadsjämförelse är svår att göra i nuläget. Bashyran för Skänkelund är 1100 kr per kvm och 1500 per kvm på COOP. Hyrestillägg för anpassningar tillkommer.

Det finns också engångskostnader som måste tas såsom flyttkostnader, bokinköp till gymnasiebibliotek samt inredning till elevcafé, gymnasiebibliotek och folkbibliotek.

En eventuellt dyrare lokalhyra per kvm för biblioteket behöver ställas mot vinsten i att frigöra lokalyta för skolan i befintliga lokaler.

Sammanfattning

De positiva effekter som finns att hämta för både bibliotek och gymnasieskolan är så stora att en utredning gällande flytt av folkbiblioteket bör prioriteras och genomföras skyndsamt. Det finns även positiva effekter i form av centrumutveckling. Utifrån kommunens investeringsutrymme föreslås att förvaltningen fortsätter att arbeta med en lösning där man hyr lokaler av en extern fastighetsägare.

Vaggeryd 2020-10-08

Annika Hedvall, Kommundirektör

David Norrfjärd, Kultur och fritidschef

Per-Erik Lorentzon, Barn- och utbildningschef

Handläggare

Annika Hedvall
Kommundirektör